

๑) ที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกคอน

ประวัติความเป็นมา ตำบลโคกคอนได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ ๔๐๐ ปีมาแล้ว ตามตำนานที่ได้รับ การบอกเล่าจากผู้เฒ่าผู้แก่ ดังนี้ มีราษฎรประมาณ ๒๖ ครอบครัว ได้อพยพหลบหนีสงครามฮ่อ (จีนใหญ่) มาจากหมู่บ้านท่าช้าง ประเทศลาว ซึ่งในสมัยนั้นแม่น้ำโขงมีขนาดไม่กว้างนัก ราษฎรสามารถ เดินทางข้ามได้สะดวก ขยะที่ได้อพยพมานั้นได้นำสัมาระ ทรัพย์สินเงินทองติดตัวมาเท่าที่จำเป็น มีครอบครัว หนึ่งได้หาบคอนครกหินเคลือบทองคำมาด้วย ซึ่งเป็นครกหินที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกว้างมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ ๓๐ เซนติเมตร และส่วนสูงประมาณ ๔๕ เซนติเมตร พอมาถึงที่ตั้งหมู่บ้านโคกคอนในปัจจุบัน ได้พบวัดร้างสภาพทั่วไปปกคลุมด้วยป่าหนาทึบ มีหนองน้ำ ลำห้วย ล้อมรอบหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านของชาว เขมรเก่า สภาพภูมิประเทศเหมาะที่จะเป็นที่หลบซ่อนจากพวกจีนฮ่อ บางครอบครัวที่มีลูกเล็กติดมาด้วยพวก ที่อพยพเกรงว่าจะได้ยินเสียงร้องของเด็กเวลาหลบซ่อนตัว เพราะบริเวณดังกล่าวตั้งอยู่ไม่ห่างจากประเทศลาว นัก จึงได้พากันอพยพไปเรื่อยๆ และได้ไปปักหลักสร้างบ้านเรือนอยู่ที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีในปัจจุบัน (ลาวโซ่ง) พวกที่ปักหลักอยู่บ้านโคกคอน ในปัจจุบันกำลังปรับปรุงบ้านเรือนอยู่นั้น พวกจีนฮ่อได้ตามมา คุกคามโดยใช้พาหนะเป็นช้าง และม้า โดยมีอาวุธ คือ ง้าว หอก สามง่าม มาฆ่าผู้ที่อาศัยอยู่ ทำให้ผู้คนแตกตื่น พากันหลบหนีเพื่อเอาตัวรอด คนที่หนีไม่ทันก็ถูกจีนฮ่อฆ่าตาย ครอบครัวที่หาบครกหินเคลือบทองคำก็ หลบหนีเพื่อเอาตัวรอดเช่นกัน ในระหว่างทางคิดว่าถ้านำครกติดตัวไปด้วยคงจะหนีไม่ทันเป็นแน่ จึงตัดสินใจ ทิ้งครกหินเคลือบทองคำลงในหนองน้ำเพื่อซ่อนเอาไว้ ถ้าวอดชีวิตกลับมาได้ค่อยจะมาเอาคืน เมื่อพวกจีน ฮ่อยกทัพกลับไป พวกที่รอดชีวิตจากการรุกราน จึงได้ช่วยกันขุดค้นหาครกหินเคลือบทองคำที่หนองน้ำท้าย หมู่บ้าน จนขอบหนองน้ำนั้นพังทลาย ต่อมาได้เรียกหนองน้ำนั้นว่า “หนองสระพัง” ชาวบ้านได้นำครกขึ้นมา ได้ แล้วจึงนำไปเก็บไว้ที่วัดร้างกลางหมู่บ้าน เมื่อสงครามฮ่อสิ้นสุดลง ผู้นำในการอพยพได้ปรึกษาหารือผู้ อพยพมาด้วยกัน แล้วจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านครกคอนคำ” (เป็นการตั้งชื่อตามลักษณะการหาบ การคอน ครกหินเคลือบทองคำในขณะอพยพ) ในเวลาต่อมาพวกพี่น้องของผู้อพยพมาที่อาศัยอยู่บ้านท่าช้าง ประเทศลาว ซึ่งรอดชีวิตจากสงครามจีนฮ่อทราบข่าวว่าทางนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาก จึงอพยพติดตามมาตั้ง บ้านเรือนอยู่ด้วย จนเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ในเวลาต่อมาการเรียกชื่อหมู่บ้านได้เพี้ยนไปเป็น “บ้านโคกคอนคำ” บริเวณนี้จึงหยุดการเดินทาง ตั้งเป็นหมู่บ้านเรียกว่า “บ้านโคกคอน”

สภาพทั่วไปของหมู่บ้านในขณะนั้นเป็นป่าค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีการปลูกพืชยืนต้น อาทิ เช่น มะพร้าว ถั่วฝักยาว ต้นหมาก พืช ไม้ เป็นต้น อาชีพหลักของราษฎรคือเกษตรกรรม (การทำนา) อาชีพ รองลงมาคือการเดินเรือสินแร่

พ.ศ. ๒๔๗๐ หมู่บ้านโคกคอนคำขึ้นกับอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี (ในขณะนั้นเรียกว่ามณฑล อุดร) การคมนาคมในสมัยนั้นลำบากมาก เพราะยังไม่มีถนนหนทางมีแต่ทางเกวียน ราษฎรที่จะเดินทางไป ติดต่อค้าขาย และการติดต่อราชการเพื่อชำระภาษีที่นาจะต้องเดินทางโดยใช้เท้า ส่วนราษฎรที่มีฐานะค่อนข้างดี จะเดินทางโดยใช้ม้า และใช้วัว - ควายเทียมเกวียน ในการเดินทางไปแต่ละครั้งจะต้องหยุดพักค้างแรม ระหว่างทาง ซึ่งจะใช้เวลาไป - กลับ ประมาณ ๒-๓ วัน โดยใช้ ๒ เส้นทาง คือ จากบ้านโคกคอนคอนคำไป ทางหมู่บ้านโพธิ์ธาตุ ผ่านบ้านหนองกอง ผ่านบ้านค้อ และเข้าอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ในปัจจุบัน สร้าง ความลำบากแก่ราษฎรเป็นอันมาก

ต่อมา นายบงหรือหลวงพาเพ และนางจันมี (ภรรยา) ซึ่งเป็นผู้นำหมู่บ้านในสมัยนั้น จึงได้เสนอเรื่อง ขอโอนบ้านโคกคอนคำมาขึ้นกับอำเภอบ้านผือ โดยแลกเปลี่ยนกับบ้านกลางใหญ่ (ในขณะนั้นขึ้นกับอำเภอบ้านผือ) ให้ไปขึ้นต่ออำเภอบ้านผือ

ในเวลาต่อมา หมู่บ้านโคกคอนคำได้ยกฐานะเป็นตำบล โดยมีนายอ่อนตา อินทรปัญญา เป็นกำนัน และได้ปรึกษาหารือชาวบ้านเพื่อเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านใหม่จาก “บ้านโคกคอนคำ” มาเป็น “บ้านโคกคอน”

โดยตัดคำว่า “คำ” ทิ้ง เพื่อความสะดวกในการเรียก และจดจำได้ง่ายขึ้น ดังนั้น “บ้านโคกคอน” จึงเรียกกันต่อมาถึงปัจจุบัน ในสมัยนั้นตำบลโคกคอนมีหมู่บ้านต่างๆ จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านกวด บ้านโพนตาล บ้านนาข่า บ้านป่าหมากโมง บ้านส้มโฮง บ้านหนองผือ บ้านโพนพระ บ้านดอนเมือง บ้านท่าสำราญ บ้านหนองแขว บ้านเป้า บ้านโพนธาตุ บ้านผำไผ และบ้านโคกคอน ต่อมาได้เกิดสงครามล่าอาณานิคม โดยประเทศฝรั่งเศสออกล่าเมืองขึ้น และได้ยึดประเทศเวียดนามเป็นเมืองขึ้น ได้กวาดต้อนชาวเวียดนามลงมา และได้ยกทัพมาประชิดเขตไทย โดยฝรั่งเศสได้ขอประเทศลาว จากไทย ถ้าไทยไม่ให้ก็จะยึดไทยเป็นเมืองขึ้น ซึ่งขณะนั้นประเทศลาวเป็นเมืองขึ้นของไทย ดังนั้น ไทยจำเป็นต้องยอมยกประเทศลาวให้เป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เพื่อรักษาความเป็นเอกราชไว้ ทำให้ชาวเวียดนาม (ญวน) บางส่วนที่หนีจากการล่าอาณานิคมจากฝรั่งเศสมาอาศัยอยู่ในประเทศลาว ได้อพยพหนีฝรั่งเศสลงมาอาศัยอยู่ตามชายฝั่งแม่น้ำโขง ชาวเวียดนามบางส่วนได้อพยพมาอยู่ที่บ้านโคกคอน ดังนั้น กำนันอ่อนตา อินทรปัญญา จึงจัดให้ชาวญวนอพยพทั้งหมดไปอาศัยอยู่ที่บ้านดอนเมือง เพราะจะได้อาศัยกันเป็นกลุ่ม สะดวกในการปกครอง บ้านดอนเมืองในขณะนั้นมีประชาชนอาศัยอยู่น้อย และชาวญวนอพยพได้ขุดบ่อน้ำดินชั้น ๓ ที่ คือ บ้านดอนเมือง ๑ บ่อ และบ้านโคกคอน ๒ บ่อ แต่บ่อน้ำที่สามารถใช้ได้จนถึงปัจจุบัน มีชื่อว่า “สร้างดอน” ซึ่งตั้งอยู่บ้านโคกคอนบริเวณทุ่งนาของนายโช อุ่นแก้ว สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ถือว่าเป็นบ่อน้ำที่เลี้ยงชาวบ้านโคกคอนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อฝรั่งเศสยกทัพกลับ กำนันอ่อนตา อินทรปัญญา จึงส่งชาวญวนอพยพไปอาศัยอยู่อำเภอท่าบ่อเพื่อรอการกลับประเทศ

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๐ บ้านเป้า บ้านกลางน้อย บ้านโพนธาตุ บ้านผำไผ ก็ได้โอนไปขึ้นต่อตำบลบ้านวาน

พ.ศ. ๒๕๒๔ บ้านนาข่าได้แยกออกจากตำบลโคกคอน เพราะได้ยกฐานะเป็นตำบลประกอบด้วยหมู่บ้านนาข่า บ้านกวด บ้านส้มโฮง บ้านโพนตาล บ้านป่าหมากโมง ส่วนบ้านท่าสำราญ และบ้านหนองแขว ได้โอนไปขึ้นกับตำบลน้ำโมง

พ.ศ. ๒๕๓๗ ชาวบ้านโคกคอน หมู่ที่ ๔ ได้ก่อสร้างบ้านเรือน ขุดบ่อน้ำดิน ขุดพื้นดินก่อสร้างส้วม ได้พบซากโครงกระดูกมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และวัตถุโบราณอื่นๆ จำนวนมากมาย อาทิเช่น เครื่องมือหิน เครื่องประดับ ลูกปัด เครื่องปั้นดินเผา เครื่องมือทำดวนสำริด และอื่นๆ ปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้เสนอเรื่องไปยังกรมศิลปากรเขต ๔ จังหวัดขอนแก่น เพื่อส่งเจ้าหน้าที่มาทำการพิสูจน์ ได้รับการสนับสนุนว่าวัตถุโบราณดังกล่าวมีอายุใกล้เคียงกับวัตถุโบราณบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ถือเป็นแหล่งวัตถุโบราณที่น่าสนใจและสำคัญอีกแห่งหนึ่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกคอน ได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙